

Πρόγραμμα INTERREG

Διαδικασίες Σύναψης Συμβάσεων

Απρίλιος 2025

*Χρίστος Κυριακίδης
Λειτουργός Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας
Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων*

Βασικοί Πυλώνες Συστήματος Δημοσίων Συμβάσεων

➤ Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου:

- ✓ Συμφωνία για τις Δημόσιες Συμβάσεις (GPA).
- ✓ Δικαιούμενοι Συμμετοχής.
- ✓ Διαπραγματεύσεις σε εξέλιξη.

➤ Ευρωπαϊκή Ένωση:

- ✓ Ευρωπαϊκές Οδηγίες.
- ✓ Κανονισμός ΕΚ/ 213/2008 περί του Κοινού Λεξιλογίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις (CPV) και την Αναθεώρηση του CPV.

➤ Εθνική Νομοθεσία:

- ✓ Εναρμονιστικοί Νόμοι.
- ✓ Κανονιστικές Διοικητικές Πράξεις.
- ✓ Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων.

Νομοθεσία Δημοσίων Συμβάσεων

➤ **A. Κλασσικός Τομέας Δημοσίων Συμβάσεων:**

- ✓ Ο περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμος 73(I)/2016, εναρμονιστικός της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

➤ **B. Τομείς Κοινής Ωφελείας:**

- ✓ Ο περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Συμβάσεων Φορέων που Δραστηριοποιούνται στους Τομείς του Ύδατος, της Ενέργειας, των Μεταφορών και των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμος 140(I)/2016, εναρμονιστικός της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

➤ **Γ. Συμβάσεις Παραχώρησης:**

- ✓ Ο περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Ανάθεσης Συμβάσεων Παραχώρησης και για Συναφή Θέματα Νόμος 11(I)/2017, εναρμονιστικός της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/23/ΕΕ.

➤ **Δ. Τομείς Άμυνας και Ασφάλειας:**

- ✓ Ο περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Ορισμένων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Παροχής Υπηρεσιών που Συνάπτονται από Αναθέτουσες Αρχές ή Αναθέτοντες Φορείς στους Τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας και για Συναφή Θέματα Νόμος 173(I)/2011, εναρμονιστικός της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

➤ **Ε. Ένδικα Μέσα:**

- ✓ Ο περί Διαδικασιών Προσφυγής στον Τομέα της Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Νόμος 104(I)/2010, εναρμονιστικός της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2007/66/ΕΚ.

Τί είναι δημόσια σύμβαση

- Καλύπτει τις **ανάγκες** λειτουργίας του κράτους, δηλαδή του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Συνάπτεται γραπτώς (συμβόλαιο). Για μικρές συμβάσεις μπορεί να μην υπάρχει συμβόλαιο.
- Προνοεί **αντάλλαγμα** / ποσό αμοιβής (consideration) για:
  - ✓ Έργα – π.χ. δημόσια νοσοκομεία, σχολεία, πλατείες.
  - ✓ Προμήθειες – π.χ. οχήματα, τρόφιμα, καθαριστικά.
  - ✓ Υπηρεσίες – π.χ. συμβουλευτικές και άλλες υπηρεσίες.
- Η συνολική δαπάνη ανέρχεται περίπου στο 20% του ΑΕΠ.
- Στη Δημοκρατία προκηρύσσονται πέραν των 3.300 διαγωνισμών κατ' έτος, ήτοι (κατά μέσο όρο) περίπου δέκα (10) διαγωνισμοί σε κάθε εργάσιμη ημέρα!

Δημόσια Σύμβαση VS Σύμβαση Παραχώρησης

- Στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, υπάρχουν και οι συμβάσεις **παραχώρησης έργων και υπηρεσιών**.
- Τα διαφοροποιά χαρακτηριστικά των συμβάσεων παραχώρησης από τις κλασσικές δημόσιες συμβάσεις είναι:
  - ❑ Ως αντάλλαγμα που δίνει το κράτος στο νικητή (παραχωρησιούχο), είναι το δικαίωμα εκμετάλλευσης των έργων ή των υπηρεσιών, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, μέσα στο οποίο χρεώνει τους χρήστες (κοινό).
  - ❑ Ο παραχωρησιούχος αναλαμβάνει τον κίνδυνο οικονομικής υφής, ο οποίος εμπεριέχει την πιθανότητα μη απόδοσης ή μη ανάκτησης του κόστους της επένδυσής του.
- Τα έργα / υπηρεσίες **επιστρέφουν στο κράτος** με τη λήξη της διάρκειας των συμβάσεων παραχώρησης.
- ✓ S.O.S. Εάν το κράτος εγγυάται σημαντικές ποσότητες, ή καλύπτει τους κινδύνους, τότε η σύμβαση δεν θεωρείται παραχώρηση, αλλά κλασσική δημόσια σύμβαση.

Εξαιρέσεις

- ❖ Διαδικασίες Διεθνών Οργανισμών (Διακρατικές Συμφωνίες στον Τομέα της Άμυνας).
  - ❖ Σχέδια επιχορηγήσεων.
  - ❖ Μισθώσεις / εκμισθώσεις ακινήτων.
  - ❖ Τηλεοπτικές / ραδιοφωνικές υπηρεσίες (χρόνος μετάδοσης).
  - ❖ Νομική εκπροσώπηση από δικηγόρο σε Δικαστήριο / Διαιτησία / άλλο δικαιοδοτικό όργανο.
  - ❖ Ομόλογα / Δάνεια.
  - ❖ Συμβάσεις απασχόλησης (εργοδότησης).
  - ❖ Συμβάσεις μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα.
  - ❖ Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης (εμπορικότητα).
  - ❖ Απόρρητες συμβάσεις – Κατόπιν εξαίρεσης από το Υπουργικό Συμβούλιο, για θέματα ασφάλειας της Δημοκρατίας.
  - ❖ Αδειοδοτήσεις – Προκύπτουν από ειδικές νομοθεσίες, π.χ. Καζίνο
- ✓ S.O.S. Εφαρμόζονται οι γενικές αρχές, όπου ενδείκνυται (σαφή και διαφανή κριτήρια / αιτιολογημένες αποφάσεις).

Στόχοι Νομοθεσίας

- Καθορίζουν τις ενέργειες και διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται **ταυτόσημα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πριν** από τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, έτσι ώστε:
  - ✓ Να διασφαλιστεί η δυνατότητα λήψης γνώσης της ανάγκης και συμμετοχής σε κάθε ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα (**διαφάνεια**),
  - ✓ η ανάπτυξη επαρκούς **ανταγωνισμού**,
  - ✓ το δημόσιο να λάβει τις καλύτερες δυνατές τιμές, ή σχέση τιμής και ποιότητας.
- Ειδικότερα, οι Οδηγίες και κατ' επέκταση η εθνική εναρμονιστική νομοθεσία, επιβάλλουν:
  - ✓ **Προκήρυξη διαγωνισμού** σε ευρωπαϊκό επίπεδο (Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε.).
  - ✓ **Δωρεάν πρόσβαση στα έγγραφα του διαγωνισμού**, που περιλαμβάνουν τα εξής:
    - Τα κριτήρια επιλογής, π.χ. προηγούμενη σχετική πείρα, αριθμός προσωπικού κλπ.
    - τις απαιτούμενες τεχνικές προδιαγραφές,
    - τις ελάχιστες προθεσμίες για υποβολή προσφοράς και της αποστολής ερωτημάτων και διευκρινήσεων επί των όρων των εγγράφων του διαγωνισμού (**ίση μεταχείριση**),
    - τα κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων (τιμή, κόστος, βέλτιστη σχέση τιμής / ποιότητας).
- Καθορίζουν τις **εξειδικευμένες διαδικασίες** που μπορούν να ακολουθούνται σε κάποιες περιπτώσεις, π.χ. ανταγωνιστικός διάλογος, διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Κατώτατα Όρια Ε.Ε.

Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς	Προμήθειες	Υπηρεσίες	Έργα
Κεντρικές κυβερνητικές αρχές (Υπουργεία, Υφυπουργεία, Ανεξάρτητα Γραφεία και Υπηρεσίες)	€143.000	€143.000	€5.538.000
Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου & Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	€221.000	€221.000	€5.538.000
Τομείς Κοινής Ωφελείας	€443.000	€443.000	€5.538.000
Τομείς Άμυνας και Ασφάλειας	€443.000	€443.000	€5.538.000
Συμβάσεις Παραχώρησης	-	€5.538.000	€5.538.000

- Καθορίζονται για περίοδο δύο (2) ετών. Δεν περιλαμβάνουν ΦΠΑ.
- Ισχύουν από 01.01.2024 μέχρι 31.12.25
- Απαιτούν προκήρυξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων (e-Procurement System).

Τήρηση βασικών αρχών

➤ Διαφάνεια.

- ✓ Διασφαλίζεται κυρίως με τις δημοσιεύσεις των προκηρύξεων διαγωνισμών για δημόσιες συμβάσεις.

➤ Ίση μεταχείριση και μη διάκριση των οικονομικών φορέων.

- ✓ Καμιά προνομιακή μεταχείριση, παροχή της ίδιας πληροφόρησης και κατά την ίδια στιγμή, σε όλους τους οικονομικούς φορείς.

➤ Αναλογικότητα.

- ✓ Απαιτήσεις ανάλογα με το ύψος και το αντικείμενο της σύμβασης.

➤ Ανάπτυξη ανταγωνισμού.

- ✓ Επιλογή της καλύτερης προσφοράς μέσω της ανάπτυξης υγιούς ανταγωνισμού.

➤ Αμοιβαία αναγνώριση.

- ✓ Προσόντα που αποκτώνται σε μια χώρα, αναγνωρίζονται και σε άλλη.

Πρώθηση πολιτικών

- Οι δημόσιες συμβάσεις μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής για έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη – «Ευρώπη 2020»:
  - ✓ Επίτευξη κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων.

- Διευκολύνεται η συμμετοχή μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).
  - ✓ Πρωθείται ο διαχωρισμός των συμβάσεων σε τμήματα (Lots).

- Προετοιμασία διαδικασίας σύναψης σύμβασης.
  - ✓ Διεξαγωγή διαβουλεύσεων με την αγορά.
  - ✓ Συμβουλές από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, αρμόδιες αρχές, οργανωμένα σύνολα, ή οικονομικούς φορείς.

- Καινοτομία.

- Ενσωμάτωση της νομολογίας του Δικαστηρίου Ε.Ε. π.χ. για την τροποποίηση των δημοσίων συμβάσεων.

Επιλογή διαδικασιών

- **Ανοικτή Διαδικασία**
  - ✓ Κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά.
- **Κλειστή διαδικασία**
  - ✓ Διενεργείται σε δύο (2) στάδια – (i) προεπιλογής και (ii) ανάθεσης.
    - Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής (υποψήφιοι).
    - Αξιολόγηση και κατάταξη υποψηφίων σύμφωνα με τα έγγραφα του διαγωνισμού.
    - Ζήτηση προσφοράς μόνο από τον καθορισθέντα αριθμό προεπιλεγμένων.
- **Διαδικασία διαπραγμάτευσης με προκήρυξη διαγωνισμού**
  - ✓ Χρησιμοποιείται π.χ. όταν η ανάγκη δεν μπορεί να ικανοποιηθεί με τις προδιαγραφές υφιστάμενων στην αγορά λύσεων.
- **Ανταγωνιστικός διάλογος**
  - ✓ Χρησιμοποιείται κυρίως για εξεύρεση λύσης που δεν υπάρχει στην αγορά.
- **Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού**
  - ✓ Υπό τις αυστηρές προϋποθέσεις που θέτει η νομοθεσία, π.χ. για λόγους προστασίας αποκλειστικών δικαιωμάτων.
- **Σύμπραξη Καινοτομίας**
  - ✓ Δυνατότητα διασύνδεσης απόδοσης με στόχους και αποτελέσματα.

Επιλογή διαδικασιών (Συνέχεια)

- Ο εθνικός μας νομοθέτης, θέλοντας να εξυπηρετήσει τους ίδιους στόχους και ευνοϊκά αποτελέσματα των Οδηγιών, εισήγαγε στην εθνική νομοθεσία, πέραν του εναρμονιστικού και ειδικό Μέρος, με αντίστοιχες υποχρεώσεις, **για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων εκτιμώμενης αξίας μικρότερης των κατωτάτων ορίων.**

- Βασικές διαφορές με Οδηγίες Ε.Ε.:
  - ✓ Υποχρέωση δημοσίευσης διαγωνισμών μόνο **σε εθνικό επίπεδο** (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας μέσω του Συστήματος e-Procurement) και
  - ✓ **θέσπιση μειωμένων προθεσμιών**, ώστε οι διαγωνισμοί να διεκπεραιώνονται πιο γρήγορα.

- Για συμβάσεις πολύ χαμηλής αξίας, οι οποίες συνήθως δεν παρουσιάζουν κανένα διασυνοριακό ενδιαφέρον, η νομοθεσία παρέχει τη δυνατότητα χρήσης πιο ευέλικτων **συνοπτικών διαδικασιών**, όπου προσεγγίζονται (απευθείας) συγκεκριμένοι (κατάλληλοι) οικονομικοί φορείς, προκειμένου να ληφθούν προσφορές, χωρίς να γίνεται προκήρυξη διαγωνισμού.

- **Θέσπιση ποινικών αδικημάτων.**

Συνοπτικές διαδικασίες

- **Μέχρι €2.000 για Προμήθειες και Έργα και μέχρι €5.000 για Υπηρεσίες**
  - ✓ Απευθείας Ανάθεση.

- **Μέχρι €15.000 για Προμήθειες και Έργα και €25.000 για Υπηρεσίες**
  - ✓ Προφορικές ή γραπτές προσφορές από περιορισμένο αριθμό οικονομικών φορέων.

- **Μέχρι €50.000 για Προμήθειες και Έργα και €80.000 για Υπηρεσίες**
  - ✓ Καταρτίζονται έγγραφα διαγωνισμού.
  - ✓ Αποστέλλονται σε τουλάχιστον τέσσερις αιτιολογημένα επιλεγμένους οικονομικούς φορείς, μετά από προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς.
  - ✓ Τυχόν επιλογή λιγότερων από 4 οικονομικών φορέων, πρέπει να αιτιολογείται επαρκώς.
  - ✓ Προθεσμία 7 ημερών από αποστολή εγγράφων για υποβολή προσφορών.
  - ✓ Υποβολή εντός κλειστού φακέλου.

- S.O.S. Νοείται ότι μπορεί να προκηρυχθεί ανοικτός διαγωνισμός ανεξαρτήτως ποσού.

ΚΔΠ – Αρμόδια Όργανα Ανάθεσης

- **Συμβούλια Προσφορών:** Για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών εκτιμώμενης αξίας πέραν των κατωτάτων ορίων και έργων πέραν των €800.000 (Υπάρχουν κάποιες ιδιαιτερότητες σε Δήμους και Κοινότητες).
  - Λειτουργούν σε επίπεδο Υπουργείων / Υφυπουργείων για το κεντρικό κράτος,
  - Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου (Διοικητικά Συμβούλια Ημικρατικών, ή τα Μονομελή Όργανα / Αξιωματούχοι, όπου υπάρχουν) και
  - Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δημοτικά ή Κοινοτικά Συμβούλια),
    - ✓ Αποφασίζουν κατόπιν εισήγησης από Επιτροπή Αξιολόγησης (τουλάχιστον τριμελής, αποτελούμενη από δημόσιους λειτουργούς).
- **Επιτροπές Αξιολόγησης:**
  - Αποφασίζουν για συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας μικρότερης των κατωτάτων ορίων, **με την έγκριση του Προϊστάμενου** της αναθέτουσας αρχής / αναθέτοντα φορέα (Γενικού Διευθυντή, Δ.Σ, ή Αξιωματούχου).
    - ✓ Σε περίπτωση διαφωνίας, την οριστική απόφαση λαμβάνει το αρμόδιο Συμβούλιο Προσφορών.
- **Προϊστάμενος ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπός του.**
  - Για συνοπτικές διαδικασίες χαμηλής αξίας.
    - ✓ Συγκεκριμένοι λειτουργοί / επιτροπές σε Δήμους.

Παρατηρητές

1. **Γενικός Εισαγγελέας** της Δημοκρατίας ή εκπρόσωπός του (στα αρμόδια όργανα του κεντρικού κράτους).
  2. **Γενικός Ελεγκτής** της Δημοκρατίας ή εκπρόσωπός του.
  3. **Γενικός Λογιστής** της Δημοκρατίας ή εκπρόσωπός του, ως ο Προϊστάμενος της Αρμόδιας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.
- ✓ Με την προκήρυξη των διαγωνισμών, οι αναθέτουσες αρχές και οι αν. φορείς, τους **κοινοποιούν τα έγγραφα**.
  - ✓ Τους αποστέλλουν τις ημερήσιες διατάξεις με τα υπό συζήτηση θέματα και έγγραφα, συνοδευόμενες από σχετική **πρόσκληση**, για να παρίστανται στις σχετικές συνεδρίες των αρμοδίων οργάνων (Σ.Π. και Ε.Α.).
  - ✓ Έχουν το **δικαίωμα έκφρασης απόψεων**, με καταγραφή τους στα πρακτικά των αποφάσεων.
  - ✓ Δικαιούνται να κάνουν έρευνες και να **ζητούν εξηγήσεις** για οποιαδήποτε διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Βήματα για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης

1. Διασφάλιση αναγκαίων πιστώσεων. Δυνατότητα προκήρυξης υπό την προϋπόθεση της έγκρισης των κονδυλίων σε μεταγενέστερο στάδιο (για συμβάσεις που ανανεώνονται από έτος σε έτος).
2. Διαβούλευση / έρευνα αγοράς.
3. Ετοιμασία εγγράφων διαγωνισμού. (Δυνατότητα περίληψης απαιτήσεων για εγγυήσεις συμμετοχής και πιστής εκτέλεσης).
4. Ετοιμασία της ηλεκτρονικής δομής στο Σύστημα e-Procurement.
5. Προκήρυξη στο Σύστημα e-Procurement και ανάρτηση εγγράφων διαγωνισμού.
6. Διευκρινίσεις / τροποποιήσεις των εγγράφων του διαγωνισμού, μέσω του Συστήματος e-Procurement.
7. Διαδικασία ανοίγματος προσφορών.
8. Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών (έκθεση αξιολόγησης).
9. Κατακύρωση προσφοράς. Δυνατότητα ακύρωσης του διαγωνισμού από το αρμόδιο όργανο.
10. Επίσημη ενημέρωση προσφερόντων για αποτελέσματα, η οποία περιλαμβάνει και τις επιλογές έννομης προστασίας.
11. Εάν δεν αμφισβητηθεί η απόφαση, ή επικυρωθεί κατά τη διαδικασία αναθεώρησης από το φορέα παροχής έννομης προστασίας (Δικαστήριο ή ΑΑΠ), τότε υπογράφεται η σύμβαση.
12. Έναρξη εκτέλεσης σύμβασης.

Βήματα συνοπτικής διαδικασίας (4 οικονομικοί φορείς)

1. Διασφάλιση αναγκαίων πιστώσεων.
2. Διαβούλευση / έρευνα αγοράς.
3. Ετοιμασία εγγράφων διαγωνισμού.
4. Επαφή με τουλάχιστον τέσσερις (4) οικονομικούς φορείς, ενημέρωση για το συμβατικό αντικείμενο και λήψη γραπτής επιβεβαίωσης για την πρόθεση υποβολής προσφοράς.
5. Αποστολή των εγγράφων του διαγωνισμού στους συμμετέχοντες.
6. Διευκρινίσεις / τροποποιήσεις των εγγράφων του διαγωνισμού.
7. Διαδικασία ανοίγματος προσφορών.
8. Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών (έκθεση αξιολόγησης).
9. Κατακύρωση προσφοράς. Δυνατότητα ακύρωσης του διαγωνισμού από το αρμόδιο όργανο.
10. Επίσημη ενημέρωση προσφερόντων για αποτελέσματα, η οποία περιλαμβάνει και τις επιλογές έννομης προστασίας.
11. Έναρξη εκτέλεσης σύμβασης.

Σύστημα ένομης προστασίας

- Ο «παραπονούμενος» οικονομικός φορέας μπορεί να προσφύγει **εναντίον** πράξης (όροι εγγράφων διαγωνισμού) ή απόφασης (κατακύρωσης προσφοράς) της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντα φορέα:
  - ✓ Στην **Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (Α.Α.Π.)**,
  - ή / και
  - ✓ στο **Διοικητικό Δικαστήριο**
- Η ΑΑΠ αποτελείται από Πρόεδρο και 4 μέλη, που διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.
  - ✓ Εξετάζει συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών πέραν των κατωτάτων ορίων και συμβάσεις έργων πέραν των €500.000.
  - ✓ Δύναται (i) να διατάσσει τη λήψη προσωρινών μέτρων, (ii) να επικυρώνει ή να ακυρώνει τις πράξεις και αποφάσεις, (iii) κυρήσει ανενεργές συμβάσεις, (iv) επιβάλλει κυρώσεις.
- Σε περίπτωση ακύρωσης – ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ

Αμφισβήτηση αποφάσεων – Προσφυγές στην Α.Α.Π.

➤ Υποθέσεις ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών (Α.Α.Π.):

- ✓ Κατά την τελευταία δεκαπενταετία, προσβάλλεται, ως συνήθως, ποσοστό μεταξύ του 20%-30% των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών / αναθετόντων φορέων, για τις οποίες προβλέπεται το δικαίωμα προσφυγής στην Α.Α.Π.
- ✓ Κατά την τελευταία πενταετία, από τις ασκηθείσες προσφυγές στην Α.Α.Π., επιτυγχάνει ποσοστό περί το 35%, αποτυγχάνει ποσοστό περί το 55%, ενώ ποσοστό περί το 10% των προσφυγών, αποσύρεται.
- ✓ Το ποσοστό επικύρωσης των αποφάσεων της Α.Α.Π. σε προσφυγές ενώπιον του Διοικητικού και του Ανωτάτου Δικαστηρίου (περιλαμβανομένων των Εφέσεων), είναι διαχρονικά υψηλό, ήτοι περί το 75%.
- ✓ Η Α.Α.Π. εξετάζει τη νομιμότητα των ληφθέντων αποφάσεων, από άποψης τήρησης της νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων, ήτοι των σχετικών Νόμων και των Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει αυτών, καθώς και από άποψης τήρησης των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου, όπως διατυπώνονται στην ομώνυμη νομοθεσία [Νόμος 158(Ι)/1999, ως έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα], π.χ. επαρκούς αιτιολογίας, δέουσας έρευνας, χρηστής διοίκησης, κ.ο.κ.
- ✓ Σημαντικά διαφοροποιά στοιχεία της διαδικασίας εξέτασης προσφυγής ενώπιον της Α.Α.Π., σε σχέση με τη δικαστική διαδικασία έννομης προστασίας (Προσφυγή στο Διοικητικό Δικαστήριο με βάση το άρθρο 146 του Συντάγματος), είναι η διαδικασία / προϋποθέσεις χορήγησης προσωρινού μέτρου, η ταχύτητα στην έκδοση των αποφάσεων της Α.Α.Π. (σε σχέση με το Δικαστήριο), καθώς και το απρόσβλητο των αποφάσεων της Α.Α.Π. από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς.

Αμφισβήτηση αποφάσεων – Προσφυγές στην Α.Α.Π. (Συνέχεια)

➤ Υποθέσεις ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών (Συνέχεια):

- ✓ Υψηλά τέλη για την άσκηση προσφυγής. Ωστόσο, –
- ✓ Διαδικασία χορήγησης προσωρινών μέτρων –

Η απόφαση της Α.Α.Π. στο πλαίσιο ασκηθείσας Προσφυγής με την οποία εκδίδεται απαγόρευση σύναψης της σύμβασης ή η επέμβαση επί όρου εκκρεμούς διαγωνισμού, μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης, ή όχι.

- ❖ Ενώ στο Δικαστήριο απαιτείται η πλήρωση και απόδειξη αυστηρότερων προϋποθέσεων, όπως η ανεπανόρθωτη βλάβη του αιτούντος την προσωρινή προστασία και η πρόδηλη παρανομία της απόφασης, στην Α.Α.Π. απαιτείται η υποστήριξη για το ποια πλευρά ή πλευρές, θα υποστεί / υποστούν τη μεγαλύτερη ζημιά, από τη χορήγηση, ή μη χορήγηση των προσωρινών μέτρων.
- ✓ Έκδοση αποφάσεων σε περίπου τέσσερις (4) μήνες από την ολοκλήρωση της ακρόασης.
- ✓ Απρόσβλητο αποφάσεων της Α.Α.Π. από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς –

Η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών αποτελεί, ως μέρος της διοίκησης, τη συνέχεια των αναθετουσών αρχών / αναθετόντων φορέων, ως προς την κατάληξη των διαγωνισμών.

- ❖ Απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερ. 10/12/2007 στην Υπόθεση αρ. 106/2006, μεταξύ του Συμβουλίου Αποχτεύσεων Λευκωσίας και της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών.

→ Δεν υπάρχει έννομο συμφέρον των αναθετουσών αρχών / αναθετόντων φορέων να αμφισβητούν στο Δικαστήριο τις αποφάσεις της Α.Α.Π., αλλά μόνο των οικονομικών φορέων [αρ. 32 Νόμου 104(I)/2010].

Παρατηρούμενες ελλείψεις / αδυναμίες

➤ Οι προσφυγές που επιτυγχάνουν στην Α.Α.Π., στηρίζονται κυρίως στους πιο κάτω λόγους:

✓ Υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις όπου δεν καθορίζονται με σαφήνεια οι όροι και προδιαγραφές στα έγγραφα του διαγωνισμού, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα στην ερμηνεία τους. Ειδικότερα, σε αρκετές περιπτώσεις κρίνεται λανθασμένος ο λόγος αποκλεισμού ή επιλογής μιας προσφοράς, είτε γιατί αυτός δεν προνοείται από τους όρους του διαγωνισμού, είτε γιατί η αναθέτουσα αρχή / αναθέτων φορέας παρερμήνευσε τους όρους του διαγωνισμού – Αποφάσεις κατά πλάνη ή / και καθ' υπέρβαση εξουσίας. (Βλ. αποφάσεις Α.Α.Π. στις Προσφυγές 3/2015, 70/2016, 12/2018, 62/2018, 4/2019 και 8/2019).

✓ Δεν τηρούνται τα απαιτούμενα από τους νόμους και κανονισμούς λεπτομερή πρακτικά των συνεδριάσεων των οργάνων που εμπλέκονται σε μια διαδικασία διαγωνισμού, με αποτέλεσμα είτε να μην υπάρχει καταγραμμένη η αιτιολογία λήψης μιας απόφασης, είτε η αιτιολογία αυτή να είναι ελλιπής, σε σημείο που να μην προσδιορίζεται ξεκάθαρα ο λόγος αποκλεισμού ενός προσφέροντα ή της προσφοράς του. (Βλ. απόφαση Α.Α.Π. στην Προσφυγή 38/2018).

✓ Η αναθέτουσα αρχή / αναθέτων φορέας κατακυρώνει ένα διαγωνισμό χωρίς να προβεί σε δέουσα έρευνα κατά πόσο μια προσφορά πληροί ή όχι τους όρους ή / και τις τεχνικές προδιαγραφές. (Βλ. αποφάσεις Α.Α.Π. στις Προσφυγές 25/2016, 12/2017 και 43/2017).

✓ Οι Αναθέτουσες Αρχές ακυρώνουν διαγωνισμούς χωρίς επαρκή αιτιολογία ή με αιτιολογία που δεν προβλέπεται στους σχετικούς Κανονισμούς ή / και δεν συνάδει με τη νομοθεσία (Βλ. απόφαση Α.Α.Π. στην Προσφυγή 35/2017).

Παρατηρούμενες ελλείψεις / αδυναμίες (Συνέχεια)

✓ Τα Συμβούλια Προσφορών, όταν διαφωνούν με την εισήγηση του εισηγητικού οργάνου (Επιτροπή Αξιολόγησης), δεν αιτιολογούν επαρκώς τη διαφωνία τους με αποτέλεσμα η τελική απόφαση τους να θεωρείται αναιτιολόγητη και να ακυρώνεται. (Βλ. απόφαση Α.Α.Π. στην Προσφυγή 97/2005).

✓ Κατά την αξιολόγηση εισάγονται υποκριτήρια και δίνονται βαθμολογίες στις προσφορές χωρίς τούτο να αναφέρεται στους όρους του διαγωνισμού και χωρίς να είναι γνωστό στους οικονομικούς φορείς εκ των προτέρων. (Βλ. απόφαση Α.Α.Π. στην Προσφυγή 23/2018).

✓ Η σύνθεση του οργάνου που λαμβάνει μια απόφαση δεν είναι αυτή που προνοείται από τους σχετικούς κανονισμούς ή / και παρουσιάζονται διάφορα λάθη στη διαδικασία διεξαγωγής του διαγωνισμού όπως αυτή προνοείται από τους σχετικούς Κανονισμούς, π.χ. παράλειψη πρόσκλησης Παρατηρητών, υπογραφής εντύπων, παρουσία άλλων μη εξουσιοδοτημένων προσώπων στη συνεδρία κατά τη λήψη της απόφασης. (Βλ. αποφάσεις Α.Α.Π. στις Προσφυγές 66/2012, 48/2016, 14/2018, 40/2018 και 47/2018).

➤ Ποσοστά λόγων επιτυχίας προσφυγών στην Α.Α.Π.

✓ Περίπου το 45% των ασκηθέντων προσφυγών επιτυγχάνει για λόγους ουσίας, π.χ. διαπιστώνεται ότι ο επιτυχών προσφέρων δεν τήρησε ουσιώδη όρο του διαγωνισμού, ή / και ότι λανθασμένα απορρίπτεται η προσφορά των Προσφευγόντων.

✓ Περίπου το 55% των προσφυγών επιτυγχάνει για τυπικούς λόγους, π.χ. διαπιστώνεται ότι η απόφαση της αναθέτουσας αρχής / αναθέτοντα φορέα είναι αναιτιολόγητη, ή προϊόν έλλειψης δέουσας έρευνας, ή ότι δεν τηρήθηκαν όλες οι νόμιμες διαδικασίες από την αναθέτουσα αρχή / αναθέτοντα φορέα, π.χ. το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης για λόγο αποκλεισμού.

Έγκαιρη αξιολόγηση – ανανέωση ισχύος προσφορών

- Η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών, σε αρκετές περιπτώσεις, έχει κακίσει το γεγονός ότι οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς αφήνουν τις προσφορές που υποβάλλονται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης σύμβασης, να λήξουν, εκκρεμούσης της αξιολόγησής τους ή της λήψης απόφασης, χωρίς να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες για την έγκαιρη ανανέωση της ισχύος τους.
- Η Νομική Υπηρεσία, προβαίνει τακτικά σε αυστηρές συστάσεις, αναζητώντας μεταξύ άλλων και ενδεχόμενη πειθαρχική ευθύνη των εμπλεκόμενων λειτουργών.
- Στην Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερ. 30/09/2015 στην Υπόθεση Αρ. 52/2014 (μεταξύ Α. ΡΑΡΑΕΤΙΣ MEDICAL CO. LTD και 1. ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ, 2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ, καταγράφεται ότι: «Πρόκειται για αδιανόητη συμπεριφορά της διοίκησης και κυρίως της αναθέτουσας αρχής και των λειτουργών της, να «ανακαλύπτουν» εκ των υστέρων και εν μέσω της εκκρεμοδικίας της ιεραρχικής προσφυγής την δήθεν “εκ παραδρομής” εκπνοή της ισχύος της προσφοράς. Εξ αυτής της διοικητικής συμπεριφοράς δημιουργήθηκε νομική αναστάτωση στην όλη πορεία της κατακύρωσης της προσφοράς, η οποία είχε ήδη κατακυρωθεί στους αιτητές. Η όλη πορεία της ανάθεσης της προσφοράς υπήρξε προβληματική και αντίθετη προς κάθε αρχή δικαίου, οι οποίες επιβάλλουν όχι μόνο την ταχεία διεκπεραίωση των προσφορών προς το δημόσιο συμφέρον, αλλά και τη σύννομη και καλόπιστη σ’ όλα τα στάδια ενέργεια της διοίκησης ... Η πιο πάνω πορεία πραγμάτων κάθε άλλο παρά συνάδει με τη χρηστή διοίκηση και αναμφίβολα αφήνει ανεπανόρθωτα εκτεθειμένη τη διοίκηση ως προς τον τρόπο ενέργειας της.».
- Η εν λόγω νομολογία μπορεί να τυγχάνει επίκλησης από οποιοδήποτε οικονομικό φορέα θεωρεί ότι θίγονται τα δικαιώματά του, σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή / αναθέτων φορέας παραλήπει να ζητήσει ανανέωση της ισχύος των προσφορών, ακυρώνοντας για το λόγο αυτό διαγωνισμό.

Υψηλές προσφερθείσες τιμές

- Δεν υπάρχει περιγραφή σχετικής διαδικασίας που θα πρέπει να ακολουθείται για τις περιπτώσεις υψηλών προσφορών, ή για το χειρισμό τους (αποδοχή ή απόρριψη). Οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς, έχουν τη διακριτική ευχέρεια να χειρίζονται την κάθε περίπτωση διαγωνισμού, αναλόγως του αντικειμένου και των συνθηκών της εκάστοτε σκοπούμενης σύμβασης. Σε υποθέσεις που έχουν αχθεί ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου (Αναθεωρητική Έφεση 115/2008, Υπ. 1138/2005, Υπ. 185/2005 και Υπ. 647/2007), είχαν απορριφθεί προσφορές με τιμές μεταξύ του 20% - 50% υψηλότερες του εκτιμώμενου κόστους, αποφάσεις για τις οποίες δικαιώθηκαν οι αναθέτουσες αρχές.
- Σύμφωνα με την Απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Υπ. 647/2007, αναφέρεται ότι «*Η έννοια του “εξωπραγματικού” δεν έχει, κρίνεται, κάποια ιδιαίτερη τεχνική σημασία, αλλά είναι λέξη η οποία μπορεί να περιλάβει προσφορές και τιμές που είναι έξω από το μέτρο το οποίο προϋπολογίζει ή καθορίζει κατά την εκτίμηση του το αρμόδιο Τμήμα. ... Άλλωστε, η Επιτροπή Αξιολόγησης δεν χαρακτήρισε ούτε την άλλη έγκυρη προσφορά που ήταν υψηλότερη κατά 55.28% ως εξωπραγματική, αλλά ως υπερβολική.*».
- Η Α.Α.Π., στην Υπόθεση 13/19, όπου υπήρξε περίπτωση απόκλισης κατά 28% από την εκτίμηση αξίας, αποφάσισε επίσης ότι: «*Ούτε το γεγονός ότι για το έργο η Αναθέτουσα Αρχή δέσμευσε μεγαλύτερο ποσό μπορεί να ληφθεί υπόψη για ανατροπή της καθόλα εύλογης κατάληξης της Αναθέτουσας Αρχής.*».
- Δεν απαγορεύεται να ζητούνται οποιεσδήποτε διευκρινίσεις από τους οικονομικούς φορείς αναφορικά με τις οικονομικές τους προσφορές, ιδιαίτερα εάν οι περισσότεροι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό υπερβαίνουν κατά πολύ με τις προσφορές τους τη δοθείσα εκτιμώμενη αξία, ή / και να επανεξετάζεται εάν η εκτίμηση της αξίας ήταν ορθή υπό τις περιστάσεις, ώστε να μπορεί να δικαιολογηθεί η κατακύρωση μιας υψηλής προσφοράς, σε σχέση με την αρχική εκτίμηση αξίας.

Πρωτοβουλίες σε εξέλιξη

- Έκδοση νέων Κανονισμών Ανάθεσης των Δημοσίων Συμβάσεων, κοινών για όλες τις αναθέτουσες αρχές.
- Επέκταση των Συμφωνιών – Πλαίσιο και σε άλλους τομείς αυξημένου ενδιαφέροντος.
- Δημιουργία Μονάδας Αγορών από επαγγελματίες αγοραστές (αποσυμφόρηση μη εξειδικευμένων αναθετουσών αρχών).
- Αναβάθμιση Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων (Σύστημα e-Procurement).
- Εκσυγχρονισμός εργαλείων.
- Απλοποίηση προτύπων εγγράφων διαγωνισμών.

Treasury of the Republic of Cyprus
Public Procurement Directorate

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

Τηλέφωνο επικοινωνίας: 22 605050

Email: ppd@treasury.gov.cy